

יש להבין, מדוע נקרא רשע "ארף-על-פי שלא הפהו?"

ההסבר:

תכלית בריאתו של האדם היא "לשמש את קונו" (משנה וברייתא סוף קידושין). מובן, שכלל אבר ואבר שבאדם יש את התכלית שלשמה נברא.

ידו של האדם נועדה לנתינה. למשל, יד המחלקת צדקה" (תניא פ"ג - כה, ב) וכיוצא בזה. לכן, אם תמורת השמוש ביד להטיב לאלת היא מנצלת למטרה הפכית, יש בזה חטא כלפי המקום.

וכיון שפן, עצם הגבהת היד כדי להפוך את חברו (אפילו שעדין לא הפהו בפעל) כבר משמשת למטרה הנוגדת את תכלית פנות הבריאה של הקב"ה, ולכן החטא כלפי הקב"ה מתחיל כבר בהגבהה. **אבן עזרא**

יד ואמר מן שונך לגבר רב ודין עלנא
הלמקטלי את אמר קמא דקטלתא ?
מצרעה ודחיל משה ואמר בקושטא אתידע
פתגמא :

(יד) ויאמר מי שמך לאיש שר ושפט עלינו הלהרגני
אתה אמר פאשר הרגת את המצרי וירא משה ויאמר
אכן נודע הדבר:

כ"י מי שמך לאיש • והרי עודך נער. הלהרגני אתה אמר • מכאן אנו למדים שהרגו בשם המפרש. וירא משה • בפשוטו. ומדרשו: דאג לו על שראה בישראל רשעים דלטורין, אמר: מעתה שפא אינם ראויין להגאל. **אכן נודע הדבר** • כמשמעו. ומדרשו: נודע לי הדבר שהייתי תמה עליו: מה חטאו ישראל מכל שבעים אמות להיות נרדים בעבודת פרוץ, אבל רואה אני שהם ראויים לקד.

~ נקודות משיחות קודש ~ (לקוטי שיחות 17 עמ' 1)

דאג לו על שראה בישראל רשעים דלטורין (רש"י ב, יד) יש לשאל, מדוע אינו מסתפק בפשוטו של מקרא, שירא לנפשו כיון שנודע דבר הריגתו את המצרי, ומביא גם את מדרשו. ויש לומר, שלפי פשוטו קשה: לשם מה מספרת התורה שמושה פחד, דבר שלא גרם שום תוצאה מעשית (משה ברח למדין רק אחרי ששמע פרעה ובקש להרגו). לכן מביא פרוש המדרש, שיראה זו משמעותה **דאגה** - שפא אינם ראויין להגאל.

~ נקודות משיחות קודש ~ (ע"פ לקו"ש ח"ו עמ' 1 ואילך - מתוך 'לקראת שבת')

בשחון בה' מועיל לדחות הצרה

וירא משה ויאמר אכן נודע הדבר: (ב, יד)

יש להקשות: מה משמיענו הפתוב בכך שמושה חשש ואמר אכן נודע הדבר, הרי לפעל לא נמלט למדין עד ששמע פרעה ובקש להרגו, והנה ליה למימר רק מה ששמע פרעה, ותו לא?
ונראה לי שב:

איתא במדרש רבה (ב"ר ר"פ עו) "ר' פנחס בשם ר' ראובן שני בני אדם הבטיחו הקב"ה ונתיראו, הבחור שבאבות והבחור שבבניאים. . . א"ל הקב"ה כי אהיה עמו ולבסוף נתירא כו".

ונחלקו מפרשי המדרש בכוננת הדברים, ויש מהם שפרשו (יפה תאר ועוד) שאין זה לשבחם "שהראוי שלא לירא".

וכן ראינו בדברי רבותינו נשיאי חב"ד, שאמרו שהבטחון בה' שייטיב לאדם, הוא עצמו פועל שאכן יהיה טוב בפעל, וכהלשון "טראקט גוט - וועט זיין גוט".

ועל פי זה לבאר שזה פונת הפתוב שמספר על יראתו של משה מפני פרעה - לומר לה, שזה גופא היה הגורם להמשך הדברים "וישמע פרעה ויבקש המיתו", כי אם היה בוטח בה' כדבעי, בזה היה פועל שלא היה נצרך לברח.

~ נקודות משיחות קודש ~ (ע"פ לקו"ש ח"א עמ' 8 ואילך - מתוך 'לקראת שבת')

דוקא עיון לשון הרע מעפב את הגאולה

וירא משה ויאמר אכן נודע הדבר:

דאג על שראה בישראל רשעים דלטורין אמר מעתה שפא אינם ראויים ליגאל (ב, יד. ובפרש"י)
לכאורה הדבר תמוה ביותר, הרי מצינו במדרשי חז"ל (מכילתא בשלח יד, כט. ובכ"מ) שבגלות מצרים היו בין בני ישראל גם כל מיני חוטאים, ואפילו עובדי עבודה זרה, ואף על פי כן נגאלו ממצרים, ואם חטא עבודה זרה לא עפב את הגאולה, מדוע עיון לשון הרע יעפב?

אבן עזרא על התורה

הפלך היה. וטעם מאחיו, אחר הזכיר עברי משפחתו. כמו אנשים אחים: יג נצים. שם התאר מבנין נפעל. והשלם, ננצים כמו נאים: לרשע. העושה חמס: